

Pomorze
Zachodnie

Enklawy biedy popegeerowskiej na Pomorzu Zachodnim

– dostępność informacji i potrzeby diagnostyczne
na poziomie miejscowości

dr Dariusz Dziechciarz
mgr Shivan Fate

Spuścizna po PGR – co o niej wiemy?

- Pomimo iż wiedza na temat osiedli popegeerowskich, jako enklaw biedy utrwalonej, jest dziś obszerna, brakuje informacji opisujących skalę zjawiska.
- Aktualnie, trudno jest oszacować liczbę miejscowości popegeerowskich, szczególnie tych, które nadal charakteryzują się ponadprzeciętnym nagromadzeniem problemów społecznych.
- O ile stosunkowo łatwo można wskazać **obszary** popegeerowskie, o tyle trudno jest pozyskać adekwatne dane odnośnie **miejscowości** (środowisk) popegeerowskich.

Charakterystyka badania

- Cel badania - analiza zróżnicowania wybranych aspektów warunków życia na obszarach wiejskich województwa zachodniopomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych środowisk popegeerowskich oraz próba wskazania gmin najbardziej obciążonych „spuścizną popegeerowską”.
- Podstawowa jednostka badawcza - miejscowość statystyczna.
- Z analiz wynika, że w woj. zachodniopomorskim, spośród 1762 miejscowości statystycznych niebędących miastami, prawie połowa to tzw. miejscowości popegeerowskie, z czego 45% to wsie z utrwalonym problemem biedy popegeerowskiej.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 [Nowy wymiar aktywnej integracji]

Narzędzia i źródła danych:

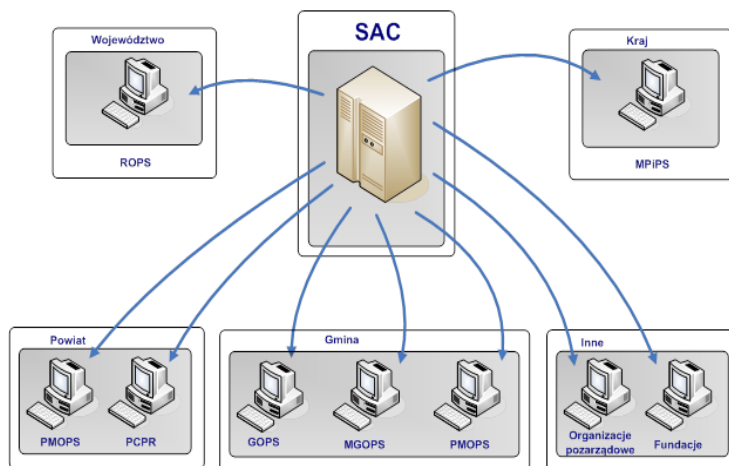
- Ocena zasobów pomocy społecznej (dostosowana do pilotażu)
  - sprawozdania MPiPS-03
  - SYRIUSZ
  - POMOST
  - Bazy danych GUS
- } Systemy statystyczno - informatyczne

W zakresie wskaźników dotyczących działań, będących w kompetencji innych resortów, wykorzystane zostaną ich systemy zbierania danych.

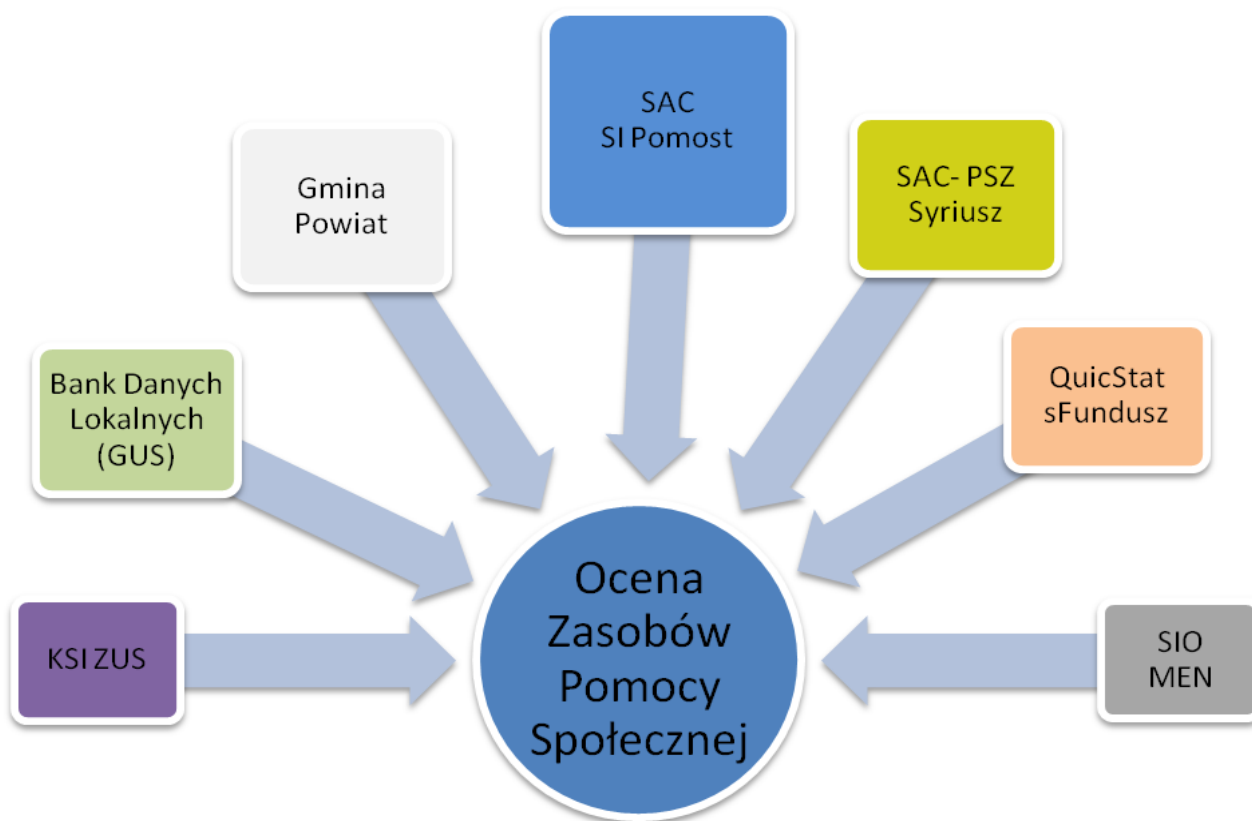
Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r, art.16a oraz art. 21:

Do zadań samorządu województwa, należy opracowywanie **Oceny Zasobów Pomocy Społecznej** na podstawie cząstkowych ocen sporządzanych przez samorządy gmin i powiatów z terenu województwa, w oparciu o analizy lokalne.

OZPS - narzędzie elektroniczne

Wskaźniki w OZPS - przykłady

Rodziny, którym przyznano pomoc – według przyczyn jej przyznania [w %]

Przyczyny przyznania pomocy	2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Ubóstwo	57	55	57	58	59	59
Bezrobocie	53	53	55	56	54	54
Niepełnosprawność	30	32	32	31	33	32
Długotrwała lub ciężka choroba	28	29	31	31	33	33
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	16	16	16	17	17	17
Alkoholizm	7	7	7	7	8	7
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	8	8	9	9	9
Przemoc w rodzinie	2	1	1	2	3	2

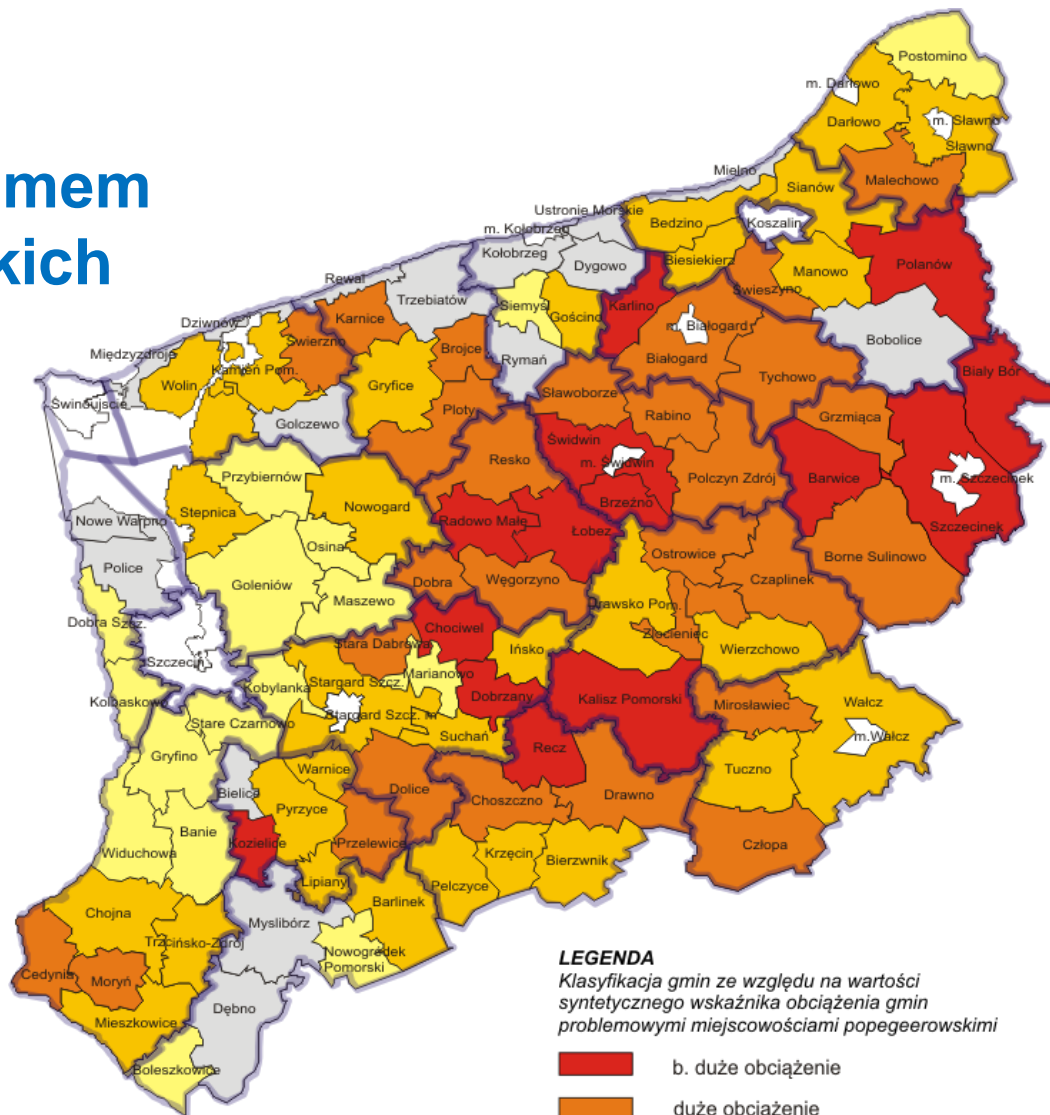
Ubóstwo = liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej / liczba rodzin, które utrzymały świadczenia z powodu ubóstwa

Spuścizna po PGR jako obciążenie rozwoju lokalnego

- Poziom obciążenia poszczególnych gmin problemem wsi popegeerowskich oszacowano na podstawie wartości, jakie przyjmuje stworzony na potrzeby badań, syntetyczny wskaźnik obciążenia problemem wsi popegeerowskich.
- Do opracowania wskaźnika wykorzystano dostępne charakterystyki:
  - odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem w gminie,
  - bezrobocie na obszarze wiejskim w gminie,
  - odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, w problemowych miejscowościach popegeerowskich w danej gminie.

Obciążenie problemem wsi popegeerowskich

LEGENDA

Klasyfikacja gmin ze względu na wartości syntetycznego wskaźnika obciążenia gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi

- b. duże obciążenie
- duże obciążenie
- niewielkie obciążenie
- marginalne obciążenie
- brak problemowych miejscowości popegeerowskich

Problemy diagnostyczne na poziomie miejscowości

- Ograniczona liczba danych, w tym z zakresu statystyki publicznej, dotyczących poszczególnych miejscowości
- Agregacja danych dotyczących pomocy społecznej oraz rynku pracy na poziomie gminy (brak – dla miejscowości)
- Nieporównywalność danych (czas, przestrzeń, definicje itp.)
- Subiektywizm informacji
- Brak odniesień w czasie – ujęcie statyczne
- Miejscowość statystyczna – zakres pojęciowy

Systemy informatyczne wykorzystywane w jednostkach pomocy społecznej

- System POMOST
- System HELIOS
- System OPIEKA
- Inne

Przykład dostępności danych

**Statystyczne
Vademecum
Samorządowca**

**Portret miejscowości statystycznych w gminie Karlino
(powiat białogardzki, województwo zachodniopomorskie) w 2013 r.**

Miejscowość statystyczna ^a	Ludność ^b					Edukacja i wychowanie ^c						Opieka nad dziećmi i młodzieżą	
	ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku			przedszkola		szkoły podstawowe		szkoły gimnazjalne		placówki wsparcia dziennego	
			przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	placówki	dzieci	szkoły	uczniowie	szkoły	uczniowie	miejsca	korzystający w ciągu roku
1 Karlino	6 036	3 068	1 275	3 966	795	1	249	1	407	1	276	34	40
2 Daszewo	685	340	138	465	82	-	-	1	89	-	-	-	-
3 Domacyno	155	75	28	95	32	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Garnki													
5 Gościnko													
6 Karścino													
7 Karwin													
8 Kowańcz													
9 Lubiechowo													
10 Malonowo													
11 Mierzynek													
12 Ubystawice													

CAS

PS

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Lista sprawozdań
Sprawozdania OZPS za 2014

Objaśnienia

1 - 8 / 8

⏪
⏩
↺
↻
💡
📄

Wybierz operację: Prezentacja sprawozdania (HTML)

	Symbol formularza	Termin	Nadawca (Nazwa systemowa)	Status	Data przekazania	Status poprawności	Podpis elektroniczny
☒	OZPS	2015-04-30	MOPS Kołobrzeg	przekazane	2015-05-06	poprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	GOPS Dygowo	przekazane	2015-04-29	poprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	GOPS Ustronie Morskie	przekazane	2015-05-28	poprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	GOPS Kołobrzeg	przekazane	2015-04-29	poprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	GOPS Rymań	przekazane	2015-04-29	poprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	PCPR kołobrzegi	przekazane	2015-04-23	niepoprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	MGOPS Gościno	przekazane	2015-04-16	niepoprawne	brak
☐	OZPS	2015-04-30	GOPS Siemysł	przekazane	2015-04-29	poprawne	brak

- ◆ Powiat gryfiński
- ◆ Powiat kamieński
- ◆ Powiat kołobrzegi
  - ◆ GOPS Dygowo
  - ◆ MGOPS Gościno
  - ◆ MOPS Kołobrzeg
  - ◆ GOPS Kołobrzeg
  - ◆ PCPR kołobrzegi
  - ◆ GOPS Rymań
  - ◆ GOPS Siemysł
  - ◆ GOPS Ustronie Morskie
- ◆ Powiat m. Koszalin
- ◆ Powiat koszaliński
- ◆ Powiat tobeński

Potrzeby diagnostyczne na poziomie miejscowości

- Gospodarka przestrzenna
- Rewitalizacja – Lokalne Plany Rewitalizacji
- Planowanie lokalne (strategie, plany, studia)

Rekomendacje w zakresie dostępności informacji dla potrzeb JST

- Dezagregacja danych do poziomu miejscowości;
- Integracja systemów informatycznych na poziomie instytucji państwowych;
- Przetwarzanie oraz synchronizacja danych statystycznych z systemów informatycznych instytucji w czasie rzeczywistym;
- Edukacja pracowników służb pomocy i integracji społecznej w zakresie prowadzenia analiz i monitorowania zjawisk społecznych.

Dziękujemy za uwagę

Dariusz Dziechciarz

Wydział Zarządzania Strategicznego Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Zachodniopomorskiego
e-mail: ddziechciarz@wzp.pl

Shivan Fate

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Zachodniopomorskiego
e-mail: sfate@wzp.pl

Pomorze
Zachodnie

Enklawy biedy popegeerowskiej na Pomorzu Zachodnim

– dostępność informacji i potrzeby
diagnostyczne
na poziomie miejscowości

dr Dariusz Dziechciarz
mgr Shivan Fate

